

Softwarový audit – proč je dobré starat se o své licence?

ČIIA Setkání interních auditorů z průmyslu

12. září 2019

Index

Řízení softwarových aktiv (SAM) - představení	4
Softwarové licencování	6
Statistiky a situace v České republice	8
Softwarový audit	12
Kontakt	17

Zamyšlení úvodem...

Řízení softwarových aktiv

SAM - Software Asset Management

Co je SAM?

Řízení softwarových aktiv je funkce, která se zabývá řízením a optimalizací nákupu, nasazením, údržbou, užíváním a odstraněním softwarových aktiv v rámci organizace.

Jaký je přínos pro organizaci?

Dle globální studie BSA zaměřené na software (červen 2018), mohou společnosti očekávat, že implementací vyspělého SAM¹ programu mohou dosáhnout v průměru každoročních **úspor na nákladech na software ve výši od 5% do 30%**.

**Mějte kontrolu nad
IT náklady**

Minimalizujte rizika

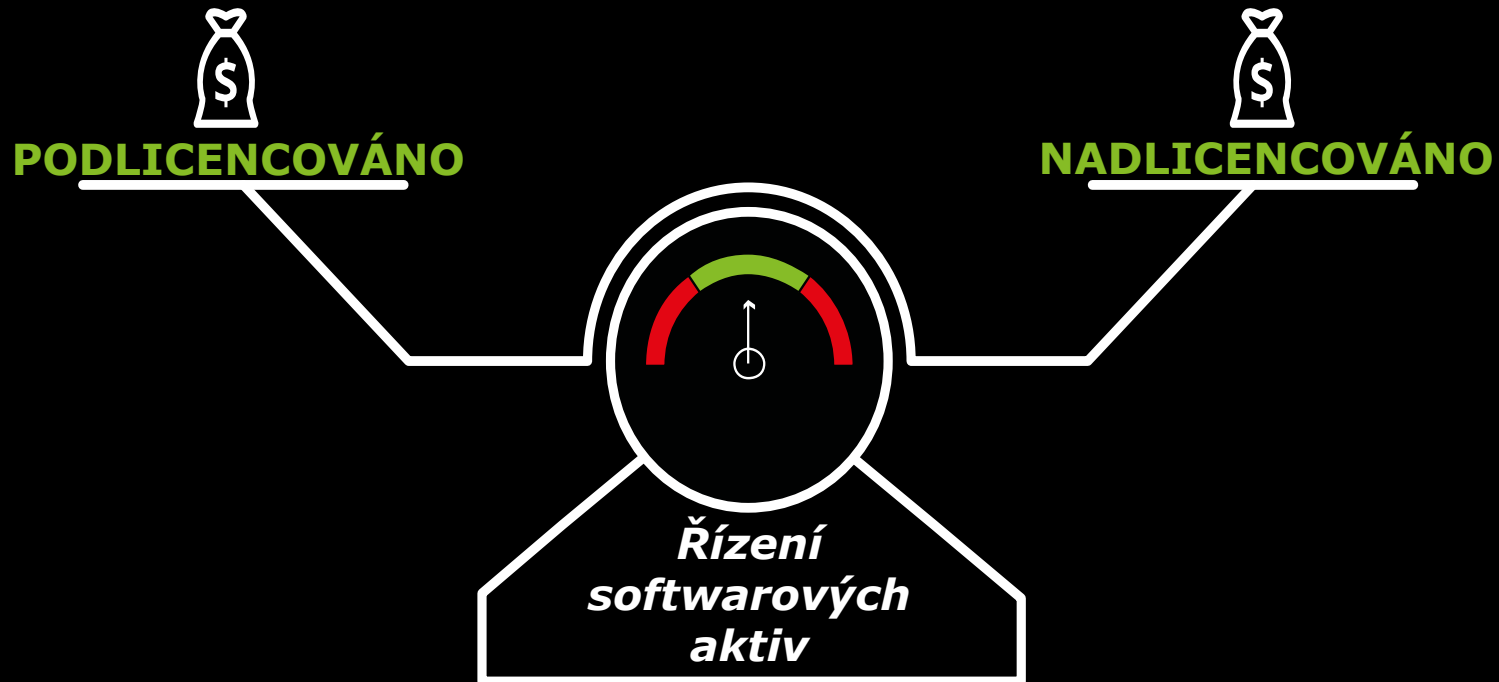

Připravte se na audit

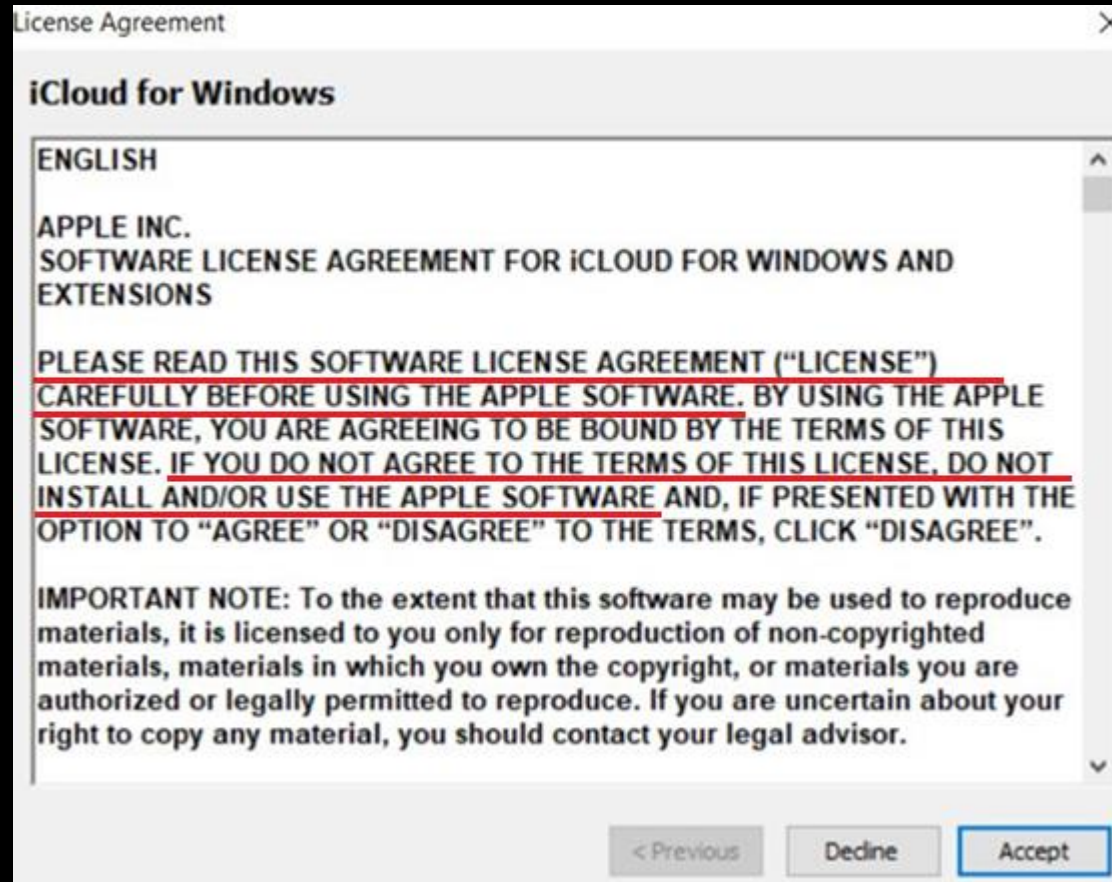
1) BSA: Globální studie zaměřená na software, červen 2018 – v rámci studie bylo shromážděno 182 vstupů a vyhodnoceny trendy v oblasti PC a softwaru ve 116 zemích.

SAM jako funkce

- Expertní znalost licenčních smluv a podmínek spojených s využíváním software.
- Průběžné sledování a správa využívaného software napříč společnostmi.
- Management rizik spojených s využíváním software.
- Optimalizace podnikových nákladů na IT.

Souhlas s licenčními podmínkami

Specifika softwarového licencování

Licenční smlouva je **komplexní a složitý dokument**, který vyžaduje dobrou znalost řízení IT a problematiky licencování SW.

Velký počet SW poskytovatelů, z kterých každý má svá specifická pravidla a licenční podmínky ztěžuje monitoring a vedení evidence.

Každá aktualizace, další verze SW může přinést **nová pravidla a podmínky pro využívání SW**, co vyžaduje dobrý přehled o vývoji na straně držitele licence.

Poskytovatel SW má data a tedy přehled, jak jeho zákazníci využívají dané produkty.

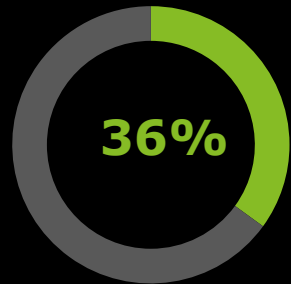
Licenční smlouva nedovoluje sdílení licencí s ostatními společnostmi a **není vyjádřením vlastnictví**.

Co říkají globální statistiky?

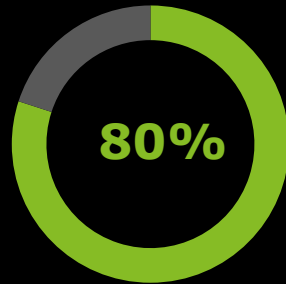
Potenciální úspory jsou příliš velké na to, aby je společnosti ignorovali. Zajištěním efektivního řízení softwarových aktiv (SAM), můžou společnosti realizovat signifikantní úspory.

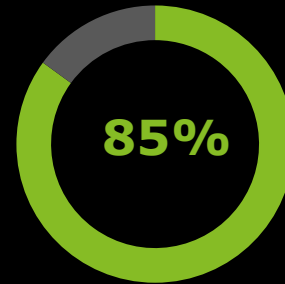
Výška ročních prostředků promrhaných za software na jedno pracovní místo. **(Deloitte)**

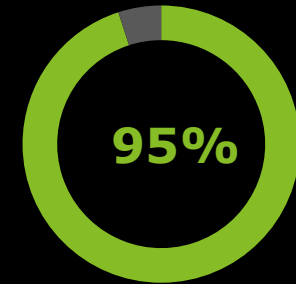
Procent softwaru používaného společnostmi v EU nemá platnou licenci. **(heise)**

Procent lidí zažilo v roce 2016 stejný počet či vyšší počet žádostí na audit jako v roce 2015. **(Gartner)**

Procent společností, které se účastnily průzkumu, nepoužívá software v souladu s licenčními podmínkami. **(Flexera/IDC)**

Procent IT manažerů, kteří se účastnili průzkumu, si je jistých, že jejich software má správnou licenci. **(GfK)**

Situace v České republice

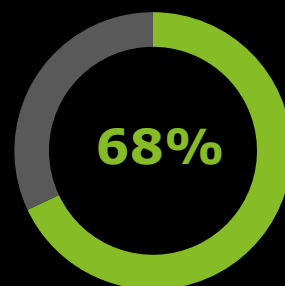
Potenciální úspory jsou příliš velké na to, aby je společnosti ignorovali. Zajištěním efektivního řízení softwarových aktiv (SAM), můžou společnosti realizovat signifikantní úspory.

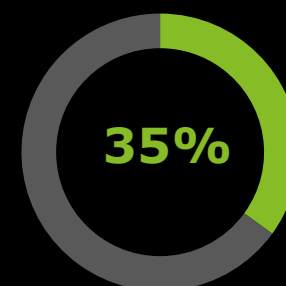
Komerční hodnota nelicencovaného softwaru v České republice.

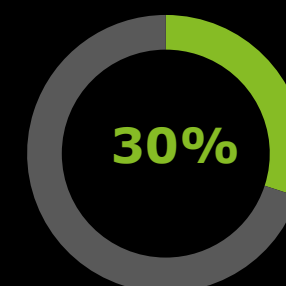
Průměrné náklady spojené s jedním malware útokem.

Míra ve které jsou vykonány dva a více auditů v průběhu jednoho roka. **(Gartner)**

Softwarových produktů nainstalovaných v ČR je nelegálních.

Ročních softwarových nákladů, lze ušetřit díky úspěšné implementaci komplexního SAM programu^{1,2}

- 1) Výsledky analýzy společnosti Deloitte v oblasti úspory nákladů - analýza je založená na datech získaných v posledních letech na základě vykonaných zhruba 1,000 licenčních revizí napříč 20 zeměmi. Data použitá v analýze byla standardizována, byly vyloučeny extrémní hodnoty a byla přepočítána na základě ceníků softwaru. Z čehož 88% auditovaných zákazníků by mohlo ušetřit až 20% nákladů spojených s jejich výdaji na údržbu a nákup licencí.
- 2) BSA: Globální studie zaměřená na SW (červen 2018) - v rámci studie bylo shromážděno 182 vstupů a vyhodnoceny trendy v oblasti PC a softwaru ve 116 zemích.

Vysoká návratnost investic do SAM

Společnost poskytující finanční služby:

Celkový rozpočet na IT: \$ 5 miliard * 4% = \$ 200 milionů

Je-li rozpočet na software, řekněme 25% jejich rozpočtu na IT, pak:

Celkový rozpočet na software: \$ 200M * 25% = \$ 50 milionů

V prvním roce implementace může společnost díky implementaci řízení softwarových aktiv (SAM) a programu optimalizace licencí realizovat úspory pouze ve výši 10% z nákladů na software.

Úspora ze SAM a optimalizace licencí: \$ 50M * 10% = \$ 5 milionů

Náklady na správu softwarových aktiv a program optimalizace licencí včetně zaměstnanců IT, konzultačních služeb a nástrojů byly za první rok zhruba \$ 850,000.

Návratnost investic v prvním roce implementace je:

ROI @10% míra úspor: \$5,000,000 - \$850,000 / \$850,000 = **488%**

Typický rozpočet na IT dle jednotlivých odvětví:

- Finanční služby - 4%
- **Farmaceutický průmysl - 5.8**
- High-Tech - 4.6%
- Spotřebitelské produkty - 2.6%
- Automobilový průmysl - 2.1%
- Obrana a letectví - 4.3%
- Maloobchod - 2.6%
- Chemický průmysl - 2.2%
- Ropný a plynárenský průmysl - 1.8%

Rizika spojená s porušením licenčních podmínek

SAP zažaloval společnost Anheuser-Busch InBev za porušení licenčních podmínek, požadovaná finanční kompenzace za porušení smlouvy byla 600 milionů dolarů.

Podpora whistleblowerů ze strany BSA. Pokud v Austrálii někdo poskytne informace o obchodní společnosti, která používá software bez licence může výše finanční odměny dosáhnout až 20,000 australských dolarů. Až 90% všech auditů vedených BSA se koná na základě podnětů od whistleblowerů.

Dle **Zákona o autorských právech z roku 1968**, je vytvoření nezákonné kopie softwaru s cílem získat obchodní výhodu či zisk považováno za trestný čin, pokud daný jedinec ví, či lze důvodně předpokládat, že by měl vědět, že taková kopie je porušením zákona o autorských právech. Pachatelům pak může být uložena:

- pokuta až do výše 117 000 USD či **trest odnětí svobody** až na 5 let v případě fyzických osob
- pokuta až do výše 5 násobku výše maximální pokuty v případě korporací

Trestní obvinění – pirátství softwaru může být trestným činem podobným krádeži. V takovém případě ten, kdo porušil zákon, může být obviněn z trestného činu a dostat pokutu v maximální výši **250,000 USD** a až pětiletý trest odnětí svobody. Takový trest má jak materiální, tak psychologický dopad.

Softwarový audit

Právní základ:

- Licenční smlouva
- **1.12 Ověření dodržování smlouvy** - „Klient souhlasí s tím, že vytvoří, uchová a poskytne společnosti a/nebo jejím auditorům přesné písemné záznamy, výstupy ze systémových nástrojů a další informace o systému, jež společnosti umožní auditními postupy dostatečně ověřit, že klient používá veškeré programy, které je oprávněn používat, v souladu s touto smlouvou.“

Zaměření:

- Revize využívání licencí u zákazníků poskytovatelem SW.
- **Odpovědnost za dodržování licenčních podmínek je na koncových uživatelích softwaru, ne na třetích stranách.**

Realizace:

- Revize jsou prováděny poskytovatelem SW, nebo pověřeným nezávislým auditorem ve spolupráci s manažerem odpovědným za dodržování podmínek poskytovatele SW.

Cíle:

- **Primární:** Zjistit reálný stav využívaných softwarových licencí a porovnat je se zakoupenými oprávněními zákazníka.
- **Druhotný:** Zvýšit mezi zákazníky povědomí o licenčních podmínkách a poskytnout poskytovateli zpětnou vazbu.
- **Právní pohled:** Ochrana duševního vlastnictví.
- **Praktický pohled:** Dodatečný kanál pro prodej softwaru.

Skryté nástrahy užívání software

Komplexnost a rozsah:

- Katalogy výrobců obsahující tisíce produktů, možností kombinací jednotlivých komponentů.
- Různá licenční pravidla aplikována na úrovni verze/vydání/fix packu.
- Dynamické odvětví, vysoký počet akvizic.

1. Processor value unit (PVU) - licencování dílčí kapacity:

- Zákazníci musí disponovat dostatkem PVUs pro všechna fyzická, aktivovaná procesorová jádra na serveru (**plná kapacita**). Ve virtualizovaném prostředí však zákazníci mohou licencovat méně než je celkový počet fyzických procesorových jader na serveru (**dílčí kapacita**).

Požadavky na licencování dílčí kapacity jsou definovány licenční smlouvou:

- ✓ Instalace monitorovacího nástroje (k dispozici zdarma od výrobce SW)
- ✓ Kvartální reporting výrobcí SW

2. Licencování oprávněných uživatelů:

- Generické účty (např. účty správců, technické účty).
- Každý uživatel, který má přístup k danému účtu, musí mít licenci oprávněného uživatele (umožňuje několikanásobnou instalaci na několika různých zařízeních).

3. Neprodukční prostředí:

- Pro neprodukční (testovací) prostředí jsou vydávány speciální part numbers, avšak ne pro všechny produkty.
- Pokud není přiděleno speciální part number, musí být podepsána samostatná smlouva pro používání software v neprodukčním prostředí.

Proč se tedy začít starat o licence hned teď?

- Nízké povědomí a vyspělost lokálního trhu
- Rostoucí počet softwarových auditů iniciovaných výrobcí SW
- Compliance – vysoké riziko neplánovaných výdajů v důsledku sankcí
- Velký optimalizační potenciál a související úspory

Deloitte Academy

Moderní platforma profesionálního vzdělávání

Naučte se, jak efektivně řídit a chránit svou firmu!

Pomůžeme vám, pokud řešíte:

- Řízení rizik a kybernetickou bezpečnost
- Interní audit a compliance
- Technologie
- Finance
- A spoustu dalších oblastí

✉ cedeloitteacademy@deloitte.com

www.deloittece.cz/raa

Kurz - Základy software asset management

📅 **Nejbližší termíny: 31.10., 10.12.**

Otázky?

Kontakt

Martin Sarnovský

Manažer | **Risk Advisory**

 +420 775 049 822

 msarnovsky@deloittece.com

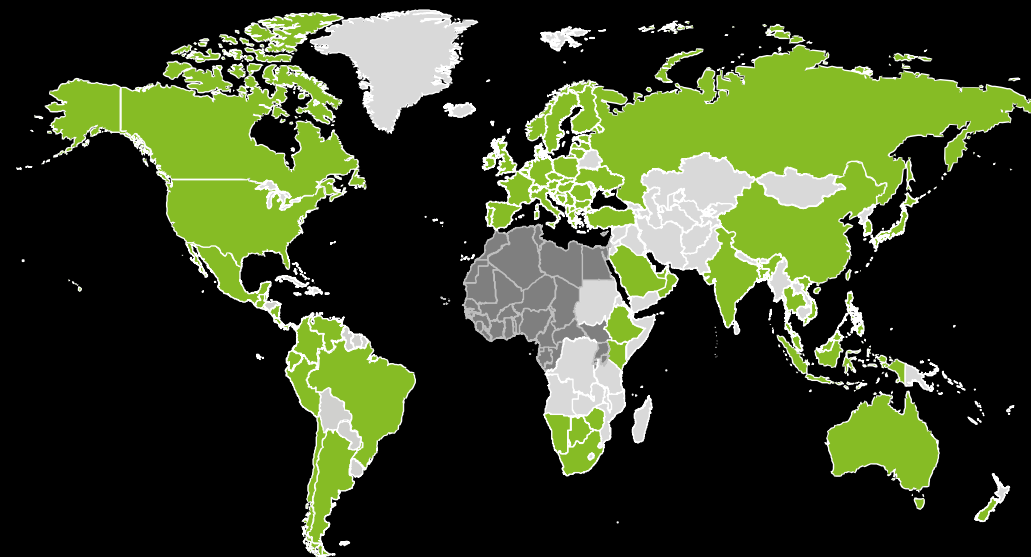
David Korniet

Senior Konzultant | **Risk Advisory**

 +420 735 703 352

 dkorniet@deloittece.com

Deloitte. disponuje globální sítí více než 600 profesionálů specializujících se na řízení softwarových aktiv.

Děkuji za pozornost!

Deloitte označuje jednu či více společností Deloitte Touche Tohmatsu Limited („DTTL“), globální síť jejích členských firem a jejich spřízněných subjektů. Společnost DTTL (rovněž označovaná jako „Deloitte Global“) a každá z jejích členských firem představuje samostatný a nezávislý právní subjekt. Společnost DTTL služby klientům neposkytuje. Více informací je uvedeno na adrese www.deloitte.com/about.

Společnost Deloitte je předním globálním poskytovatelem služeb v oblasti auditu a assurance, podnikového poradenství, finančního poradenství, poradenství v oblasti rizik a daní a souvisejících služeb. Naše síť členských firem ve více než 150 zemích a teritoriích poskytuje služby čtyřem z pěti společností figurujících v žebříčku Fortune Global 500®. Chcete-li se dozvědět více o způsobu, jakým zhruba 264 000 odborníků dělá to, co má pro klienty smysl, navštivte www.deloitte.com.

Tato publikace obsahuje pouze obecné informace a společnost Deloitte Touche Tohmatsu Limited ani žádná z jejích členských firem či jejich spřízněných podniků (souhrnně „síť společností Deloitte“) jejím prostřednictvím neposkytuje odborné rady a služby. Přijetí jakéhokoliv rozhodnutí či jednání, které může mít dopad na Vaše finance či podnik, byste měli konzultovat s kvalifikovaným odborným poradcem. Žádný subjekt v rámci sítě společností Deloitte nenese odpovědnost za ztráty vzniklé jakýmkoli osobám v důsledku použití této komunikace.

© 2019 Pro více informací kontaktujte Deloitte Česká republika.